

“สตรี@ธรรมศาสตร์”: กลุ่มกิจกรรมสตรีนิยมด้านการละครและภาพยนตร์แห่ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*

“SATREE@Thammasat”: The Drama & Film Group of Feminist Activists at Thammasat University

ปกครอง บุญ-หลง (Pogkrong Boon-Long)**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อเป้าหมายการพัฒนา วัตถุประสงค์คือ นำเสนอผลการประเมินค่าความพึงพอใจของกลุ่มผู้ร่วมการวิจัยหรือกลุ่มลูกค้าที่มีต่อกิจกรรมในโครงการศิลปวัฒนธรรมของ “สตรี@ธรรมศาสตร์” กลุ่มกิจกรรมสตรีนิยมด้านการละครและภาพยนตร์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งดำเนินงานโดยไม่แสวงผลทางธุรกิจการค้า ภายใต้สังกัดวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่กิจกรรมที่ใช้สื่อละครและภาพยนตร์เป็นเครื่องมือ โดยจัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2559 และวันที่ 24 ธันวาคม 2559 กิจกรรมดังกล่าวนับเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการการจัดตั้งกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” ทั้งนี้ กิจกรรมว่าด้วยสื่อภาพยนตร์มีส่วนเชื่อมโยงกับกิจกรรมในชั้นเรียนรายวิชา สด.637 การศึกษาว่าด้วยประเด็นเรื่องเพศสถานะและเพศวิถี ในหลักสูตรของวิทยาลัยสหวิทยาการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ลูกค้าผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีทั้งหมด 22 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปภาพยนตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปการละคร ด้านละ 1 คน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารวิทยาลัยสหวิทยาการ ส่วนละ 2 คน ผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 1 คน นักศึกษาในรายวิชา สด.637 จำนวน 1 คน และกลุ่มประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมอีก 14 คน ข้อมูลการวิจัยรวบรวมจากแบบสอบถามเพื่อสำรวจการประเมินค่าความพึงพอใจ อันแทนค่าระดับเป็นตัวเลข จากระดับ 1 ถึงระดับ 5 แล้วนำมาประมวลผลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย

*บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลการประเมินค่าความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้า ที่มีต่อกิจกรรมในโครงการศิลปวัฒนธรรมของ “สตรี@ธรรมศาสตร์”: กลุ่มกิจกรรมสตรีนิยมด้านการละครและภาพยนตร์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อันเป็นโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเภทนักวิจัยรุ่นใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2559 อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัยคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โฆมสี มีภักดี

This research article aims to report the evaluation of the informants or the customers for their satisfaction of the activities in the non-profit cultural project organized by “SATREE@Thammasat,” the drama & film group of feminist activists at College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University. The research has got the financial support provided by Thammasat University Research Fund for the TU new research scholars, fiscal year 2016. The advisor of this research project is Assistant Professor Dr.Khomsi Meepukdee.

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรี เพศสถานะ และเพศวิถีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, อีเมล : ggkino888@hotmail.com

Assistant Professor, Dr.; MA Program in Women’s, Gender and Sexuality Studies, College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University, email : ggkino888@hotmail.com

ตามหลักคณิตศาสตร์ เทียบค่าระดับความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้าแต่ละกลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจรวมของกลุ่มลูกค้าทุกกลุ่มคือ 4.04 อันเป็นค่าระดับขั้นมาก กลุ่มที่ให้ค่าความพึงพอใจสูงสุดคือผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปภาพยนตร์ ค่าเฉลี่ยคือ 5.00 อันเป็นค่าระดับขั้นมากที่สุด กลุ่มที่ให้ค่าความพึงพอใจต่ำสุดคือผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปการละคร ค่าเฉลี่ยคือ 3.50 อันเป็นค่าระดับขั้นปานกลาง ทั้งนี้ ข้อมูลเชิงคุณภาพอันเป็นข้อคิดเห็นของลูกค้าแต่ละกลุ่มในรูปข้อความบรรยายขนาดสั้นหลังจากการประเมินค่าความพึงพอใจ ให้ผลเป็นข้อมูลสนับสนุนการประเมินค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจข้างต้น ข้อค้นพบสำคัญของงานวิจัยนี้ได้แก่ศักยภาพของ “สตรี@ธรรมศาสตร์” ในฐานะตัวชี้วัดหนึ่งของวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อันเป็นองค์กรต้นสังกัด สำหรับการประเมินผลการประกันคุณภาพ ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2558-2561

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ โครงการศิลปวัฒนธรรมแนวสตรีนิยม

Abstract

This research uses mixed methods approach, qualitative and quantitative research design, for the development goals. It aims to report the evaluation of the informants or the customers for their satisfaction of the activities in the non-profit cultural project organized by “SATREE@Thammasat,” the drama & film group of feminist activists at College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University. Those activities, which are the one of crucial parts of the establishment of the group, include drama and film media, held on June 11, 2016 and on December 24, 2016. Essentially, the activity on film media partly relates with the activities of the MA class—WS.637 Studies in Gender and Sexuality, offered by College of Interdisciplinary Studies, in Semester 2 of the Academic Year 2015. The total number of customers participating in the research project is twenty-two. They consist of a film expert, a drama expert, two officers and two authorities of College of Interdisciplinary Studies, an authority of Thammasat University, a student in the class of WS.637, and fourteen people from the outside. Research data is gathered from the questionnaire asking the customers to value their satisfaction by level encoded with the number, from level 1 to level 5. The estimation by each group of the customers indicated as the median value of their satisfaction becomes a key tool for statistical data analysis in this study. The result of the study reveals that the grand median value calculated from all group of customers is 4.04, signifying their satisfaction of the project at the level of ‘much.’ The customer evaluating the project at the highest level is the film expert; another one at the lowest level is the drama expert. The median value estimated by both of them is 5.00 and 3.50 respectively, signifying their satisfaction at the level of ‘very much,’ and ‘average,’ respectively. Significantly, the qualitative research data derived from the

customer's opinions about the activities given as short descriptive messages after the evaluation is partly referred to support the evaluation indicated as the median value. The main finding in this research is the potential of "SATREE@Thammasat" as an indicator of the quality assurances required by Education Criteria for Performance Excellence (EdPEX) in version of B.E. 2558-2561 for College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University.

Keywords: Active Learning, Culture Project for Feminism and Gender

ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

สังคมไทยร่วมสมัยให้ความสำคัญต่อบทบาทและสถานะสตรี รวมถึงภาวะความหลากหลายทางเพศ และสิ่งดังกล่าวมีแนวโน้มได้รับความสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคตจากหลายภาคส่วน ความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศสถานะ มีความสำคัญและความจำเป็นต่อการบริหารจัดการสังคมในแทบทุกทาง และมีความหมายยิ่งต่อปัจเจกในการ ดำรงตัวตน การดำเนินชีวิต ตลอดถึงปฏิสัมพันธ์ต่อกันทางสังคมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 (สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2558) คือหนึ่งในสิ่งบ่งชี้ว่ารัฐไทยให้ความสำคัญต่อมิติความ หลากหลายทางเพศ โดยมีบทบัญญัติที่เอื้อโอกาสแก่สตรีและกลุ่มคนเพศทางเลือก สำหรับการยื่นคำร้องกรณีการ เลือกรูปชีวิตโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศต่อคณะกรรมการวินิจฉัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งในประเทศไทยและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ให้ความสำคัญต่อการศึกษาและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสตรีและกลุ่มคนเพศทางเลือก อันครอบคลุมถึงมิติ เพศสถานะและเพศวิถี หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาสตรี เพศสถานะ และเพศวิถีศึกษา ในสังกัดวิทยาลัยสหวิทยาการ ซึ่งให้ความสำคัญต่อเรื่องบทบาทและสถานะสตรี รวมถึงมิติความหลากหลายทาง เพศนับเป็นหนึ่งในสิ่งบ่งชี้สำคัญสำหรับภารกิจทางวิชาการข้างต้นของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีเป้าหมายต่อการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อประชาชนและมหาวิทยาลัยวิจัย (วิสัยทัศน์/ ประเด็นยุทธศาสตร์, 2560) โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย¹

¹ ประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็นของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวในหลักใหญ่ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างบัณฑิตที่มี คุณลักษณะ GREATS ซึ่งย่อมาจาก G-global mindset ทันโลกทันสังคม, R-responsibility สำนึกรับผิดชอบต่ออย่างยั่งยืน, E-eloquence สื่อสารอย่างทรงพลัง, A-aesthetic appreciation มีสุนทรียะในหัวใจ, T-team leader เป็นผู้นำ ทำงานเป็นทีม และ S-spirit of Thammasat มีจิตวิญญาณธรรมศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนา ต่อสังคมไทยและสังคมโลก ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกประเทศ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 มุ่งเน้นคุณภาพการให้บริการวิชาการและบริการสุขภาพที่ได้มาตรฐานสากล และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 มุ่งสู่ความมั่นคงและยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการที่ทันสมัย (กองแผนงาน ฝ่ายวางแผนและบริหารศูนย์วิจัย, 2560: 24) อนึ่ง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยังระบุแนวทางการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยซึ่งเน้นความสำคัญเรื่องกระบวนการการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ หรือ active learning โดยคาดหวังผลสู่การบริการชุมชน/สังคมทั้งระดับจุลภาคและมหภาค รวมถึงความคาดหวังสำคัญต่อการสร้างกระบวนการเปลี่ยนแปลงและ พัฒนาที่เกิดแก่ตัวบุคคลในลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (มธ. เปิดยุคใหม่ การศึกษาไทยแบบ Active Learning, 2560; 6 qualities of Thammasat graduates, 2017; ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2558)

เมื่อพิจารณาในบริบทสังคมโลกเรื่องบทบาทและสถานะสตรีรวมถึงมิติความหลากหลายทางเพศเป็นหนึ่งในประเด็นที่นานาชาติตระหนักถึงความสำคัญเล็งเห็นได้จากกรณีท้องีการสหประชาชาติกำหนดนโยบายบริหารงานเรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในวาระการพัฒนาช่วงภายหลังปี พ.ศ. 2558 (Learn more about the SDGs – SDG Compass, 2017) ภารกิจหลักส่วนหนึ่งในเป้าหมายประเด็นดังกล่าว ได้แก่ การเสริมสร้างความเสมอภาคทางเพศ การเสริมสร้างภาวะความหลากหลายทางเพศ การส่งเสริมสนับสนุนบทบาทและสถานะสตรีรวมถึงการบริการและสวัสดิการสำหรับเยาวชน (Achieve gender equality and empower all women and girl examples of key business indicators, 2017)

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร ศศ.ม. สาขาวิชาสตรี เพศสถานะ และเพศวิถีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาเอกสาขาการละคร และมีประสบการณ์การสร้างสรรคงานวิชาการในรูปภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสำคัญส่วนหนึ่งเชื่อมโยงถึงเยาวชนสตรีในสังคมไทย เรื่อง *ยิ้ม* (มานัสศักดิ์ ดอกไม้ และ ปกครอง บุญ-หลง, 2549) ภาพยนตร์สารคดีขนาดสั้นเพื่อการแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการละครเพื่อการศึกษา มีหลักการสำคัญที่นำมาสร้างสรรค์กระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามเป้าหมายของแนวทางการศึกษาเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ หรือ active learning โดยอาศัยสื่อการละครและภาพยนตร์เป็นเครื่องมือสำคัญ เพื่อการสร้างสรรคกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการเรียนการสอนและการดำเนินโครงการทั้งหลายทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีเนื้อหาเชื่อมโยงกับประเด็นเพศสถานะและเพศวิถี ด้วยเป้าหมายต่อการสร้างความตระหนักรู้เรื่องบทบาทและสถานะสตรี รวมถึงมิติความหลากหลายทางเพศ

ผู้วิจัยจึงมีสมมติฐานว่าการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรม“สตรี@ธรรมศาสตร์” หรือ “SATREE@Thammasat” ภายใต้งักดหลักสูตรดังกล่าว จะเป็นหน่วยสำคัญที่เปิดพื้นที่และเป็นศูนย์การศึกษาเรียนรู้อย่างถาวรสำหรับการสร้างสรรคกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมด้านการละครและภาพยนตร์ตามหลักคิดแบบสตรีนิยม อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของวิทยาลัยสหวิทยาการ และมีส่วนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งนี้ สตรี@ธรรมศาสตร์ จะเป็นกลุ่มกิจกรรมที่จัดตั้งขึ้นอย่างเชื่อมโยงและตอบสนองในเบื้องต้นต่อการเรียนการสอนรายวิชา สด.637 การศึกษาว่าด้วยประเด็นเรื่องเพศสถานะและเพศวิถี อันเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรดังกล่าว การดำเนินงานของกลุ่มกิจกรรมนี้เล็งเห็นได้ว่ามีส่วนขานรับกระแสความสำคัญต่อสถานภาพสตรี การรับรองสิทธิอันว่าด้วยความหลากหลายทางเพศ และการดำรงตัวตนของกลุ่มคนเพศทางเลือก ตลอดถึงการสร้างสรรคงานวัฒนธรรมในสังคมไทยร่วมสมัย โดยผสมผสานมิติความเสมอภาคและความหลากหลายทางเพศ

ความเป็นมาของ “สตรี@ธรรมศาสตร์”

ในการดำเนินการขั้นต้น สตรี@ธรรมศาสตร์ กลุ่มกิจกรรมสตรีนิยมด้านการละคอนและภาพยนตร์ แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับการอนุมัติจัดตั้งจากคณบดีวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามหนังสือลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2559 คณะทำงานโดยตำแหน่งหลักประกอบด้วย ประธานกลุ่มฯ อันได้แก่ ผู้วิจัย พร้อมด้วยคณะที่ปรึกษาด้านศิลปการละคอน ศิลปภาพยนตร์ รวมถึงการดนตรี พร้อมด้วยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ในสังกัดวิทยาลัยสหวิทยาการ และผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วัตถุประสงค์และเป้าหมายสำคัญของ สตรี@ธรรมศาสตร์ ได้แก่ การเป็นศูนย์การศึกษา ค้นคว้า ทดลอง สำหรับนักศึกษาในหลักสูตร ศศ.ม. สาขาวิชาสตรี เพศสถานะ และเพศวิถีศึกษา รวมถึงนักวิชาการ นิสิต นักศึกษา นักเรียน ผู้มีความสนใจการสร้างสรรค์งานศิลปการละคอนและภาพยนตร์ด้วยหลักคิดแบบสตรีนิยม ทั้งในประเทศไทยและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนถึงประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียที่สำคัญยิ่ง กลุ่มกิจกรรมนี้มีศักยภาพในการเปิดพื้นที่ทางวิชาการและวัฒนธรรมสำหรับปัจเจกโดยทั่วไปในสังคม โดยเฉพาะสตรีและกลุ่มคนเพศทางเลือก ต่อโอกาสและการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์งานศิลปการละคอนและภาพยนตร์ อันจะยังผลต่อการบริการชุมชนและสังคมวงกว้างในทางวิชาการรวมถึงกิจกรรมสันถนาการเพื่อมวลชน

นอกเหนือจากหลักคิดแบบสตรีนิยมที่ให้ความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ชีวิต ผู้หญิง หรือจากปัจเจกผู้มีประสบการณ์ชีวิตแบบผู้หญิง รวมถึงความใส่ใจอย่างยิ่งต่อมิติความหลากหลายทางเพศ แนวคิดเกี่ยวกับการละคอนเพื่อการศึกษาถือเป็นหลักการสำคัญอีกส่วนหนึ่ง ที่ผู้วิจัยใช้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการและการสร้างสรรค์งานวัฒนธรรมของกลุ่ม สตรี@ธรรมศาสตร์ ในฐานะโครงการทางศิลปวัฒนธรรมในองค์กรการศึกษา ทั้งนี้ หมายรวมถึงการประยุกต์ใช้หลักการดังกล่าวกับกิจกรรมสร้างสรรค์ทั้งหลายของกลุ่มกิจกรรมนี้ที่ใช้สื่อภาพยนตร์เป็นเครื่องมือด้วย

เมื่อพิจารณาในเบื้องต้นต่อสื่อละคอนอันเป็นสื่อเก่าแก่สื่อหนึ่งของสังคมโลก วงวิชาการสมัยใหม่ ตระหนักยิ่งต่อแนวคิดเกี่ยวกับการละคอนเพื่อการศึกษา ซึ่งชี้แนะการใช้ประโยชน์จากละคอนเพื่อก่อผลทางการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะในกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล (ปารีชาติ จึงวิวัฒนาการ, 2547: 35-74; Lazarus, 2012: 23-51; Soebø, 2011: 23-27; Wooster, 2007: 1-34) บทบาทของละคอนมิได้จำกัดเพียงการเป็นสื่อเพื่อเผยแพร่รับความบันเทิง

คำว่า ‘การละคอนเพื่อการศึกษา’ ที่เสนอในโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอเทียบใช้กับคำภาษาอังกฤษว่า educational theatre and drama อันเป็นคำที่พบในหนังสือแสดงรายละเอียดของ DICE หรือ Drama Improves Lisbon Key Competences in Education (2010) โครงการระดับนานาชาติที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรป (European Union) โครงการดังกล่าวดำเนินงานศึกษาข้ามวัฒนธรรม เพื่อสำรวจผลการใช้การละคอนเพื่อการศึกษา ในการเสริมสร้างทักษะความสามารถในทางการศึกษาแบบตลอดชีวิตที่จำเป็นต่อพัฒนาการเฉพาะบุคคลของเด็กและเยาวชน โดยนำไปใช้เสริมสร้างทักษะการสื่อสาร, ความสามารถในการใฝ่เรียนรู้, การเป็นพลเมือง, ทักษะทางสังคม ทั้งภาวะต่างวัฒนธรรมและภาวะระหว่างบุคคล, ความสามารถในการแปรความนึกคิดให้เป็นผลในทางปฏิบัติและการแสดงออกถึงความซาบซึ้งต่อสื่อและสิ่งสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม

ข้อมูลส่วนดังกล่าวสร้างความตระหนักต่อผู้วิจัย ในการนำแนวคิดการละคอนเพื่อการศึกษา มาปรับใช้ให้เกิดผลในการดำเนินกิจการสร้างสรรค์งานศิลปวัฒนธรรมทางการละคอนและภาพยนตร์ของ สตรี@ธรรมศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมวัฒนธรรมที่มีเนื้อหาว่าด้วยประเด็นเรื่องเพศสถานะและเพศวิถีเป็นกรณีเพื่อการศึกษาเรียนรู้ อันก่อโอกาสไปสู่การเสริมสร้างทักษะความสามารถในทางการศึกษาของพลเมือง ให้บังเกิดความรุ้ความเข้าใจต่อสิ่งที่กำหนดเป็นเป้าหมายข้างต้น เพื่อยังผลต่อการดำรงตัวตนและการดำเนินชีวิตของปัจเจกเป็นพื้นฐาน เชื่อมโยงไปถึงชุมชนในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมท้องถิ่น และสังคมมหภาค

กลุ่มเป้าหมายของ สตรี@ธรรมศาสตร์ ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ นักกิจกรรมสังคม และประชาชนทั่วไปผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี กิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่มฯ อิงกับฐานคิดเชิงวิชาการ และการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในหลักสูตร ศศ.ม. สาขาวิชาสตรี เพศสถานะและเพศวิถีศึกษา เป็นเบื้องต้นในฐานะกลุ่มกิจกรรมภายใต้สังกัดวิทยาลัยสหวิทยาการโดยหลักการพื้นฐาน การจัดการกิจกรรมใดๆ ที่จำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณ กลุ่มฯ จะพึงพาความอนุเคราะห์ขององค์กรต้นสังกัดตามโอกาสและความเป็นไปได้ตามความเหมาะสมอันเป็นส่วนผูกโยงกับสถานะของประธานกลุ่มฯ ผู้เป็นบุคลากรในสายงานวิชาการประจำวิทยาลัยสหวิทยาการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

นำเสนอผลการประเมินค่าความพึงพอใจของกลุ่มผู้ร่วมการวิจัยหรือกลุ่มลูกค้า ที่มีต่อกิจกรรมในโครงการศิลปวัฒนธรรมของ “สตรี@ธรรมศาสตร์” กลุ่มกิจกรรมสตรีนิยมด้านการละคอนและภาพยนตร์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งดำเนินงานโดยไม่แสวงผลทางธุรกิจการค้าภายใต้สังกัดวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กิจกรรมเหล่านั้นได้แก่กิจกรรมเชิงทดลองที่ใช้สื่อละคอนและภาพยนตร์เป็นเครื่องมือ อันนำไปสู่การสำรวจและการประเมินผลที่เชื่อมโยงถึงองค์กรต้นสังกัดและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการการจัดตั้งกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” และเป็นกิจกรรมที่มีส่วนเชื่อมโยงถึงการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสตรี เพศสถานะและเพศวิถีศึกษาวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรอบแนวคิดทฤษฎี

งานวิจัยนี้อาศัยแนวคิดเรื่องโครงการทางศิลปวัฒนธรรมในองค์กรวิชาการ ซึ่งมีเป้าหมายต่อการไม่มุ่งแสวงผลทางธุรกิจการค้า โครงการที่ดำเนินการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อศึกษาทดลอง พัฒนา และสร้างสรรค์กิจกรรมที่ควรเอื้อผลต่อพันธกิจขององค์กรในทางวิชาการ รวมถึงการมีส่วนร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคมรูปแบบกิจกรรมของโครงการในงานวิจัยนี้คือกิจกรรมวัฒนธรรมด้านสื่อละคอนและภาพยนตร์ โดยมีหลักใหญ่เพื่อการดำเนินงานโดยการกำหนดกลุ่มลูกค้า (customer) อันเป็นคำบัญญัติตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2558-2561 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558: 28-34; 102-103; 118) และยังรวมถึงการกำหนดพันธกิจ (mission) วิสัยทัศน์ (vision) การดำเนินกิจกรรมซึ่งในการศึกษานี้เป็นกิจกรรมเชิงทดลองตามบริบทเกี่ยวข้องกับโครงการ และการประเมินผลโครงการจากกิจกรรมเชิงทดลองเหล่านั้น

เพื่อนำสู่การสำรวจและวิเคราะห์คุณค่า (value) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ รวมถึงการสำรวจพิจารณา ข้อดี ข้อจำกัด และอุปสรรคทั้งหลาย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงโครงการต่อไปในอนาคต

แบบแผนของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งหวังเป้าหมายการพัฒนาจากการดำเนินโครงการทางศิลปวัฒนธรรมในองค์กรวิชาการ โดยอาศัยกิจกรรมเชิงทดลองจำนวนสองกิจกรรม ตามบริบทที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และภารกิจของ สตรี@ธรรมศาสตร์ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้สังกัดวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มนี้เชื่อมโยงถึงกลุ่มผู้ชมในสังคมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การประเมินผลกิจกรรมตามความเห็นของกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะกลุ่มลูกค้า ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานโครงการทางศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงกิจการในโครงการต่อไป

ทั้งนี้ โครงการนี้มีส่วนที่อาศัยการศึกษาวิจัยในคน ในลักษณะการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากบุคคล โดยผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชุดที่ 2 และได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการ อ้างอิงตามการพิจารณาต่อรหัสโครงการวิจัยที่ 009/2559

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการวางแผนงานวิจัยนี้ในทางที่มุ่งเป้าหมายเพื่อการพัฒนา ผู้วิจัยกำหนดหน่วยการศึกษาวิจัยขึ้นสองหน่วย หน่วยแรกอันเป็นหน่วยหลักสำหรับโครงการวิจัยนี้ได้แก่กิจกรรมทดลองวาดด้วยศิลปะการละคอนและภาพยนตร์ ที่ดำเนินการโดยกลุ่ม สตรี@ธรรมศาสตร์ จำนวนสองกิจกรรม เพื่อใช้เป็นพื้นที่จัดเก็บข้อมูลการวิจัย กิจกรรมที่หนึ่งคือกิจกรรมเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2559 กิจกรรมที่สองคือกิจกรรมลานละคอน สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2559 ทั้งสองกิจกรรมจัดเสนอที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ โดยเปิดโอกาสให้สาธารณชนผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะผู้ชม ทั้งนี้ ในกิจกรรมที่หนึ่งเปิดพื้นที่ให้ประชาชนผู้สนใจผลิตภาพยนตร์สั้นเข้าร่วมฉายในเทศกาลด้วย นอกจากนั้น กลุ่ม สตรี@ธรรมศาสตร์ ยังเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปภาพยนตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการละคอนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสองตามลำดับในฐานะวิทยากร

หน่วยการศึกษาวิจัยอีกหน่วยหนึ่งนั้น กล่าวได้ว่าเป็นหน่วยการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ชั้นเรียนรายวิชา สด.637 ภาคเรียนที่สอง ปีการศึกษา 2558 รายวิชานี้มีชื่อว่าการศึกษาวาดด้วยประเด็นเรื่องเพศสถานะและเพศวิถี ในหัวข้อเกี่ยวกับการใช้ศิลปะการละคอนและภาพยนตร์เป็นเครื่องมือนำเสนอประเด็นดังกล่าว นักศึกษาผู้ศึกษารายวิชานี้คือผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทดลองดังกล่าวข้างต้น อันได้แก่เทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 ที่ดำเนินการโดยกลุ่ม สตรี@ธรรมศาสตร์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอผลการวิจัยจากหน่วยการศึกษาวิจัยหน่วยนี้โดยสังเขป เพื่อเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่สนับสนุนผลการวิจัยในหน่วยแรก

การเก็บข้อมูลจากหน่วยการศึกษาวิจัยทั้งสองหน่วยกระทำการผ่านแบบสอบถาม ในทางที่เป็นการประเมินความพึงพอใจตามค่าระดับที่กำหนดขึ้น และการสอบถามข้อคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมการวิจัย ในลักษณะข้อความบรรยายขนาดสั้น ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลจากนักศึกษาในรายวิชา สด.637 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 กระทำภายหลังจากผู้วิจัยให้การประเมินผลการศึกษาในรายวิชาแก่นักศึกษาผู้นั้นแล้ว

กลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มลูกค้าเพื่อการวิจัย

กลุ่มที่ 1 ประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะผู้ชมเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 และกิจกรรมลานละคอน สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 จำนวน 9 คน โดยการสุ่มเลือก

ตารางที่ 1 แสดงการประมวลผลข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะผู้ชมเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 และกิจกรรมลานละคอน สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559

เพศ	หญิง	ชาย	เพศทางเลือก
จำนวน (คน)	4	4	1
อายุ (ปี)	26, 45, 46, ไม่ระบุ 1 คน	36, 40, 43, 46	30
อาชีพ	ดีเวเตอร์, แพทย์แผนไทยประยุกต์, นักวิจัย, ข้าราชการ	พนักงานของรัฐ, พนักงานบริษัทเอกชน, ว่างาน, ข้าราชการ	ข้าราชการ

กลุ่มที่ 2 ประชาชนผู้ผลิตภาพยนตร์สั้นเข้าร่วมฉายในกิจกรรมเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 จำนวน 5 คน

ตารางที่ 2 แสดงการประมวลผลข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนผู้ผลิตภาพยนตร์สั้นเข้าร่วมฉายในกิจกรรมเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559

เพศ	หญิง	ชาย	เพศทางเลือก
จำนวน (คน)	2	2	1
อายุ (ปี)	22, 24	25, 32	42
อาชีพ	นิสิต, รับจ้างอิสระ	รับจ้างอิสระ	รับจ้างอิสระ

กลุ่มที่ 3 วิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปภาพยนตร์ ในกิจกรรมเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 จำนวน 1 คน เพศหญิง อายุ 44 ปี

กลุ่มที่ 4 วิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการละคอน ในกิจกรรม ลานละคอน สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 จำนวน 1 คน เพศชาย อายุ 43 ปี

กลุ่มที่ 5 เจ้าหน้าที่วิทยาลัยสหวิทยาการ จำนวน 2 คน เพศหญิง อายุ 30 ปี และ 34 ปี

กลุ่มที่ 6 ผู้บริหารวิทยาลัยสหวิทยาการจำนวน 2 คน เพศหญิง อายุ 45 ปี และเพศชาย อายุ 35 ปี

กลุ่มที่ 7 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 1 คน ได้แก่ ผู้บริหารผู้ดำรงตำแหน่งในสังกัดต่างคณะ เพศหญิง อายุ 45 ปี

กลุ่มที่ 8 นักศึกษาในชั้นเรียนรายวิชา สต.637 ผู้นำเสนอผลงานในกิจกรรมเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 จำนวน 1 คน เพศหญิง อายุ 40 ปี อาชีพเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ให้ข้อมูลภายหลัง จากได้รับการประเมินผลการศึกษาในรายวิชานี้จากผู้วิจัยแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมทดลองสองกิจกรรมที่ดำเนินการโดยกลุ่ม สตรี@ธรรมศาสตร์ ได้แก่กิจกรรมเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 และกิจกรรม ลานละคอน สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2559 และ วันที่ 24 ธันวาคม 2559 ตามลำดับ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กิจกรรมทั้งสองนำเสนอประเด็นเนื้อหาว่าด้วยมิติเพศสถานะและเพศวิถี การจัดเสนอกิจกรรมนำสู่การประเมินผลด้าน ความพึงพอใจและการให้ความคิดเห็นของกลุ่มลูกค้าผู้เข้าร่วมการวิจัย

2. แบบสอบถามเพื่อการประเมินความพึงพอใจ รวมทั้งการสำรวจข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ กลุ่มลูกค้าเกี่ยวกับกิจกรรมสองส่วนข้างต้น อันเป็นข้อมูลที่ให้แนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่ม สตรี@ธรรมศาสตร์

ข้อมูลการประเมินค่าความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้านับเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกำหนดค่าความพึงพอใจในเชิงสถิติห้าระดับเพื่อการประมวลผล ได้แก่ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด แทนค่าการคำนวณด้วยเลข 5, พึงพอใจมาก แทนค่าการคำนวณด้วยเลข 4, พึงพอใจปานกลาง แทนค่าการคำนวณด้วยเลข 3, พึงพอใจน้อย แทนค่าการคำนวณด้วยเลข 2 และพึงพอใจน้อยที่สุด แทนค่าการคำนวณด้วยเลข 1 กรณีที่กลุ่มลูกค้าไม่ระบุค่า ความพึงพอใจใดๆ เลย จะแทนค่าระดับด้วยเลข 0 อันหมายถึงไม่มีความพึงพอใจ ในการประเมินค่าความพึงพอใจแต่ละประเด็นที่กำหนดขึ้นเป็นจำนวนทั้งหมด 16 ประเด็น อย่างมีความสอดคล้องกับเป้าหมายตามที่มา และความสำคัญของงานวิจัยนี้ตั้งที่กล่าวไว้ในช่วงต้น รวมถึงการประเมินค่าความพึงพอใจโดยรวมจากทุกประเด็น ของกลุ่มลูกค้าแต่ละกลุ่มผู้วิจัยใช้หลักการคำนวณหาค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงผล อนึ่ง การนำเสนอผลข้อมูลเชิงปริมาณ ส่วนนี้ในขั้นนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอเฉพาะผลที่ได้จากการคำนวณหาค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การแปลผลค่าความพึงพอใจอิงตามการประมวลผลจากการคำนวณหาค่าเฉลี่ยกำหนดเป็นค่า ระดับตามขั้นความพึงพอใจไว้ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 บ่งชี้ค่าความพึงพอใจระดับมากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 บ่งชี้ค่าความพึงพอใจระดับมาก, ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 บ่งชี้ค่าความพึงพอใจระดับปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 บ่งชี้ค่าความพึงพอใจระดับน้อย, ค่าเฉลี่ย 0.51 – 1.50 บ่งชี้ค่าความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด, ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.50 บ่งชี้ว่าไม่มีความพึงพอใจ เกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จของโครงการต่อความพึงพอใจของลูกค้า แต่ละกลุ่มและของลูกค้าทุกกลุ่มในข่ายที่ถือเป็นเกณฑ์ผ่านกำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป

ส่วนข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของลูกค้าในรูปแบบข้อความบรรยายขนาดสั้นนับเป็น ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อมูลชุดนี้เพียงบางส่วนมานำเสนอในที่นี้ เพื่อแสดงรายละเอียดสนับสนุนการ ประเมินค่าระดับความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้าที่บ่งชี้ไว้เป็นค่าเฉลี่ยตามหลักคณิตศาสตร์

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การดำเนินการเพื่อนำงานวิจัยนี้กำหนดไว้สามขั้น ขั้นแรกคือการจัดตั้งกลุ่ม สตรี@ธรรมศาสตร์ ในฐานะโครงการทางศิลปวัฒนธรรมในสถาบันการศึกษา ช่วงเวลาดำเนินการสำหรับขั้นตอนนี้คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ดังรายละเอียดที่นำเสนอไว้ในหัวข้อความเป็นมาของ สตรี@ธรรมศาสตร์ ขั้นถัดมาคือการดำเนินกิจกรรมทดลองจำนวนสองกิจกรรมให้เสร็จสิ้นภายใน พ.ศ. 2559 และขั้นท้ายคือการประเมินผลโครงการ โดยอาศัยข้อมูลที่สำรวจและรวบรวมจากการดำเนินกิจกรรมทดลอง

ผลการประเมินโครงการ

จากการดำเนินการจัดกิจกรรมทดลองจำนวนสองกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 และกิจกรรม ลานละคอน สตรี@ธรรมศาสตร์ 2559 เพื่อนำสู่การประเมินผลอันเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการนี้ ในที่นี้ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอการรายงานผลเชิงสรุปเป็นค่าเฉลี่ยจากการคำนวณที่บ่งชี้ระดับความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้าดังรายละเอียดในตารางที่ 3 ทั้งนี้ ในการแสดงผลค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้าแต่ละกลุ่มในแต่ละประเด็น หากในช่องแสดงผลค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของใดปรากฏเครื่องหมาย --- หมายความว่ากลุ่มลูกค้ากลุ่มดังกล่าวไม่ได้รับการร้องขอให้ประเมินค่าความพึงพอใจต่อประเด็นนั้นๆ

อนึ่ง ข้อมูลที่ถือเป็นส่วนสนับสนุนผลการประเมินโครงการในตารางที่ 3 ได้แก่ผลการประเมินค่าความพึงพอใจของนักศึกษาผู้เป็นลูกค้ากลุ่มที่ 8 ต่อกิจกรรมในชั้นเรียนรายวิชา สด.637 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอผลการประเมินส่วนดังกล่าวไว้ในที่นี้โดยสังเขป อันเป็นค่าเฉลี่ยตามการคำนวณในหัวข้อการประเมินค่าความพึงพอใจต่อกิจกรรมในชั้นเรียนรายวิชานี้ซึ่งกำหนดตามหัวข้อการเรียงสี่หัวข้อ ได้แก่ หัวข้อที่ 1 การฝึกปฏิบัติทักษะศิลปการละคอน ด้านพื้นฐานการแสดง หัวข้อที่ 2 การฝึกปฏิบัติทักษะทางศิลปภาพยนตร์ หัวข้อที่ 3 จริยธรรมในการสร้างสรรค์งาน หัวข้อที่ 4 การสัมมนาเรื่องผลงานละคอนสร้างสรรค์ในประเด็นเพศสถานะและเพศวิถี และเรื่องผลงานภาพยนตร์สร้างสรรค์ในประเด็นเพศสถานะและเพศวิถี รวมถึงการจัดเสวนางานสร้างสรรค์ส่วนบุคคลและสัมมนา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสำหรับรายวิชานี้ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในแต่ละหัวข้อคือ 4.41, 4.41, 4.53 และ 4.71ตามลำดับ อันบ่งชี้ว่าค่าระดับความพึงพอใจตามการประเมินในสองหัวข้อแรกอยู่ในขั้นมาก ส่วนค่าระดับความพึงพอใจในสองหัวข้อหลังอยู่ในขั้นมากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงผลค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้าในประเด็นที่กำหนดขึ้น 16 ประเด็น² ตามการประเมินจากกิจกรรมทดลองจำนวนสองกิจกรรมโดยการดำเนินการของ สตรี@ธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2559

ประเด็นการประเมิน (ใช้ตัวย่อ ป.)	ผลค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้าแต่ละกลุ่ม (ใช้ตัวย่อ ก. รายละเอียดเกี่ยวกับแต่ละกลุ่ม เป็นไปตามที่ระบุไว้ในหัวข้อ กลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มลูกค้าเพื่อการวิจัย)							
	ก. 1	ก. 2	ก. 3	ก. 4	ก. 5	ก. 6	ก. 7	ก. 8
ป. 1	3.33	3.80	5.00	4.00	4.00	3.50	4.00	5.00
ป. 2	3.78	3.60	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00
ป. 3	3.67	3.60	5.00	2.00	4.00	4.00	3.00	5.00
ป. 4	----	----	----	----	----	----	----	5.00
ป. 5	3.89	4.20	5.00	4.00	4.50	4.50	4.00	5.00
ป. 6	3.33	3.80	5.00	3.00	4.00	3.00	4.00	5.00
ป. 7	----	----	----	----	----	----	----	5.00
ป. 8	3.89	3.40	5.00	3.00	3.50	4.00	4.00	4.00
ป. 9	3.78	3.80	5.00	4.00	3.50	3.50	4.00	4.00
ป. 10	3.44	3.80	5.00	4.00	3.50	3.50	4.00	5.00
ป. 11	----	4.20	----	----	----	----	----	4.00
ป. 12	----	3.80	----	----	----	----	----	5.00
ป. 13	----	3.80	5.00	3.00	4.00	3.00	4.00	4.00
ป. 14	3.67	4.00	5.00	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00
ป. 15	3.33	3.60	5.00	4.00	4.00	3.50	4.00	5.00
ป. 16	3.44	3.80	5.00	3.00	4.00	4.00	4.00	5.00
ค่าเฉลี่ยรวมรายกลุ่ม	3.60	3.80	5.00	3.50	3.92	3.71	4.00	4.75
ค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่ม	4.04							

² ประเด็นการประเมินทั้งหมดมีดังต่อไปนี้ ประเด็น 1 ท่านมีความพอใจเพียงใดต่อกิจกรรมนี้ในภาพรวม ประเด็น 2 ท่านมีความพอใจเพียงใดต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้ ประเด็น 3 เมื่อท่านเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว ท่านคิดว่าตนเองขยายขอบข่ายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมิติความหลากหลายทางเพศในชั้นใด ประเด็น 4 เมื่อท่านเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว ท่านคิดว่าตนเองขยายขอบข่ายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับละครสร้างสรรค์ในชั้นใด ประเด็น 5 ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้ของกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” ก่อประโยชน์แก่สังคมในชั้นใด ประเด็น 6 จากกิจกรรมที่จัดขึ้นนี้โดยกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” ท่านคิดว่าท่านมีโอกาสเข้าร่วมชุมชนทางศิลปวัฒนธรรมในชั้นใด ประเด็น 7 จากเนื้อหาการเรียนรู้และกิจกรรมตามประเด็นที่ศึกษาในชั้นเรียนนี้ ท่านคิดว่าตนเองมีความทันสมัย ทันสังคม และตระหนักเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในชั้นใด ประเด็น 8 ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้ของกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” มีส่วนปลูกสำนึกความรับผิดชอบอย่างยั่งยืนต่อตัวท่านเอง ต่อบุคคลรอบข้าง และต่อสังคมในชั้นใด ประเด็น 9 ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้ของกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” มีส่วนกระตุ้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารของท่านอย่างสร้างสรรค์และทรงพลังในชั้นใด ประเด็น 10 ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้ของกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” ก่อความซาบซึ้งแก่ท่านในความงามและคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมในชั้นใด ประเด็น 11 ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้ของกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” เอื้อโอกาสให้ท่านทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและบทบาทผู้ร่วมทีมในชั้นใด ประเด็น 12 ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้ของกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” เอื้อโอกาสแก่ท่านในการสร้างสรรค์สิ่งทีก่อประโยชน์ต่อสังคมไทยในชั้นใด ประเด็น 13 ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้ของกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” มีส่วนทำให้ท่านบังเกิดความเชื่อมั่นต่อหลักการประชาธิปไตย โดยเฉพาะเรื่องสิทธิเสรีภาพ การยอมรับความเห็นที่แตกต่างในชั้นใด ประเด็น 14 ท่านมีความพอใจเพียงใดต่อการมาร่วมทำกิจกรรมนี้ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเด็น 15 ท่านมีความต้องการในชั้นใดต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์” ครั้งต่อไป ประเด็น 16 ท่านมีความต้องการในชั้นใดต่อการแนะนำบุคคลอื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม “สตรี@ธรรมศาสตร์”

เมื่อพิจารณาข้อมูลค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มลูกค้ารวมทุกกลุ่มคือ 4.04 ตามเกณฑ์การแปลผลที่กำหนดไว้ ประเมินได้ว่ากลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มลูกค้าของ สตรี@ธรรมศาสตร์ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของกลุ่มกิจกรรมนี้ในระดับมาก อันเป็นนัยชี้ว่าการดำเนินงานของกลุ่มฯ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในเกณฑ์ผ่าน

จากค่าเฉลี่ยรวมตามรายกลุ่มลูกค้า วิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปภาพยนตร์ประเมินค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมสูงที่สุดในระดับ 5.00 อันเป็นระดับมากที่สุด ลูกค้าท่านนี้แสดงข้อคิดเห็นอย่างจำกัด โดยระบุไว้ว่า กิจกรรมของ สตรี@ธรรมศาสตร์ มีส่วนทำให้ได้แลกเปลี่ยนกับผู้ที่มีใจเรื่องเดียวกัน ก่อให้เกิดการร่วมงานกันในอนาคต ผลการประเมินนี้มีส่วนบ่งชี้ว่างานวัฒนธรรมด้านภาพยนตร์ของ สตรี@ธรรมศาสตร์ที่น่าเสนอในกิจกรรมทดลองนี้มีคุณค่าเชิงศิลปะและสร้างผลกระทบต่อสังคมในมิติเพศสถานะและเพศวิถีถึงขั้นที่น่าพอใจ ขณะที่วิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปการละครคอนประเมินค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมต่ำที่สุดในระดับ 3.50 อันเป็นระดับปานกลาง ผลการประเมินส่วนนี้ชี้ให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ดำเนินกิจการกลุ่มฯ สำรวจทบทวนและหาแนวทางพัฒนาปรับปรุงการสร้างสรรคงานศิลปการละครคอนในอนาคตให้มีความน่าพอใจกว่าที่นำเสนอไว้ โดยเฉพาะรายละเอียดด้านเนื้อหา เทคนิค และวิธีการทางการละคร ทั้งนี้ ลูกค้าท่านนี้ระบุว่ากิจกรรมของกลุ่มฯ มีความสนุก ได้รับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ตนเองไม่รู้มาก่อน มีประโยชน์ เนื่องจากมีความเกี่ยวเนื่องทางศิลปวัฒนธรรม และมีความสำคัญ เพื่อยืนยันในการมีเรื่องความหลากหลายทางเพศ เพศสภาพ

ความคิดเห็นและข้อชี้แนะของลูกค้ากลุ่มที่ 1 ผู้เป็นบุคคลเพศทางเลือก และประกอบอาชีพรับราชการ นับเป็นข้อมูลอันแสดงนิตติยธรรมสำหรับการดำเนินงานของ สตรี@ธรรมศาสตร์ และสังคมไทยวงกว้าง ในบริบทนี้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ และดำรงเพศสถานะแตกต่างจากเพศสถานะตามแบบแผนหลักที่คนจำนวนมากในสังคมยึดถือ ให้ความเห็นว่าการดำเนินงานของกลุ่มฯ ก่อประโยชน์เรื่องการเข้าใจสถานะ ตัวตนและพฤติกรรมของกลุ่มคนเพศทางเลือกยิ่งขึ้น อีกทั้งยังระบุว่ากลุ่มฯ ยังมีศักยภาพการสร้างการเข้าใจในทางบวกต่อสตรีและกลุ่มคนเพศทางเลือก ผ่านงานวิจัยหรือโครงการต่างๆ ด้านสตรี เพศสถานะ และเพศวิถีและเมื่อบังเกิดความเข้าใจอันดีต่อสตรีและเพศทางเลือกในวงกว้างขึ้นโดยผ่านกิจกรรมกลุ่มฯ คนทั่วไปก็จะเข้าใจต่อสถานะ การมีตัวตน เกิดการยอมรับกลุ่มคนเหล่านี้ขณะที่ลูกค้าอีกท่านหนึ่งในกลุ่มเดียวกันนี้ ผู้เป็นชาย วัย 40 ปี อาชีพพนักงานของรัฐ แสดงมุมมองในทางที่เล็งเห็นว่าสภาพของกลุ่มฯ เป็นสหวิทยาการที่เชื่อมโยงกับภาวะการมีอิสระทางความคิด สิ่งที่ธรรมศาสตร์ให้มีอิสระทางความคิด ส่วนลูกค้าหญิงในกลุ่มนี้ผู้มีวัย 46 ปี และประกอบอาชีพทิวเตอร์ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของกลุ่มฯ ไว้ว่า “It should help to empower women and change the traditional attitude or bias to women.” อันถอดความได้ว่า กลุ่มฯ มีส่วนช่วยเสริมพลังตัวตนแก่สตรี และมีส่วนช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติตามชนบทต่อสตรี หรืออคติต่อสตรี

นอกจากนี้ ลูกค้าในกลุ่มที่ 2 ผู้เป็นบุคคลเพศทางเลือก วัย 42 ปี ในฐานะประชาชนผู้ส่งผลงานภาพยนตร์เข้าร่วมฉายในเทศกาลภาพยนตร์ สตรี@ธรรมศาสตร์ ยังให้ความเห็นในทางสนับสนุนข้อมูลของลูกค้าผู้เป็นบุคคลเพศทางเลือกในกลุ่มที่ 1 ผู้อยู่ในฐานะผู้ชมดังที่กล่าวถึงไปข้างต้นลูกค้าท่านนี้พิจารณาว่าตนเองมีส่วนผลิตและนำเสนอผลงานภาพยนตร์ อันนำเสนอความหลากหลายทางเพศให้เป็นเรื่องปกติในมุมมองของบุคคลทั้งหลายผู้ดำรงเพศสถานะตามแบบแผนที่คนจำนวนมากในสังคมถือว่าเป็นเพศตามแบบแผนหลัก ซึ่ง

หมายถึงเพศหญิงและเพศชาย อีกทั้งยังเล็งเห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ก่อการพัฒนาคำถามความรู้แก่สังคม อันดำเนินการในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยกิจกรรมของกลุ่มฯ มีส่วนเอื้อให้ประชาชนในสังคมได้รับโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่ก่อผลทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในการพัฒนาคำถามความรู้ของสังคม ถือได้ว่าในบริบทนี้บุคคลเพศทางเลือกท่านนี้ผู้เป็นประชาชนคนหนึ่งคือผู้ผลิตสร้างองค์ความรู้ว่าด้วยมิติความหลากหลายทางเพศ อันเป็นงานวัฒนธรรมของกลุ่มคนเพศทางเลือก ร่วมกับ สตรี@ธรรมศาสตร์ ในสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วมในชุมชนทางศิลปวัฒนธรรมที่กลุ่มกิจกรรมนี้เป็นผู้ดำเนินการให้บังเกิดขึ้น

ค่าความพึงพอใจที่ประเมินโดยนักศึกษาในรายวิชา สด.637 หลักสูตร ศศ.ม.สาขาวิชาสตรี เพศสถานะ และเพศวิถีศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทดลองของกลุ่มฯ สืบเนื่องจากกิจกรรมในคาบเรียนรายวิชานี้ ด้วยค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.75 อันเป็นค่าระดับในขั้นมากที่สุดบ่งชี้ว่าการดำเนินงานของกลุ่มฯ ซึ่งเชื่อมโยงถึงการดำเนินงานในรายวิชา สด.637 บรรลุเป้าหมายตามบริบทการวิจัยนี้ ต่อการใช้การละคอนเพื่อการศึกษาและวิธีการเรียนการสอนแบบ active learning เป็นเครื่องชี้แนะนักศึกษาในกระบวนการเรียนรู้และสร้างสรรค์งานศิลปวัฒนธรรมด้านการละคอนและภาพยนตร์ในทางที่สนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเด็นที่ 1 ด้านคุณสมบัติ GREATS ทั้งนี้ ตามข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมในคาบเรียนรายวิชา สด.637 ต่อหัวข้อการเรียนรู้เรื่องจริยธรรมการสร้างสรรค์งานศิลปการละคอนและภาพยนตร์ตามบริบทการศึกษาในรายวิชานี้ นักศึกษาผู้หนึ่งผู้ประกอบอาชีพเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนที่ดำเนินงานสาธารณกุศลเพื่อสังคมในมิติเพศ ระบุไว้ว่าเห็นความสำคัญมากเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรม อันเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับต้นๆ และมีความระมัดระวังต่อการนำเสนอผลงานมากขึ้น รวมทั้งแสดงความตระหนักว่าละคอนสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่น่าสนใจ งานศิลปการละคอนและภาพยนตร์ใช้สื่อสารประเด็นทางสังคมได้ และใช้เพื่อการเรียนรู้ประเด็นเรื่องเพศสถานะและเพศวิถี อีกทั้งยังนำทักษะทางศิลปการละคอนและภาพยนตร์ไปถ่ายทอดให้เครือข่ายที่องค์กรต้นสังกัดทำงานด้วย และยังนำความรู้จากรายวิชานี้ไปปรับใช้กับการทำงานร่วมกับเครือข่ายขององค์กร

คุณสมบัติของบัณฑิตตามความมุ่งหวังของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดังกล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่มืออยู่และบังเกิดขึ้นด้วยต่อกลุ่มลูกค้ำกลุ่มที่ 2 ผู้เป็นประชาชนผู้ผลิตผลงานสร้างสรรค์เข้าร่วมในกิจกรรมทดลองของกลุ่มฯ ตามข้อบ่งชี้จากค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวม 3.80 อันเป็นระดับมาก ข้อสังเกตสำคัญคือลูกค้ำจำนวนหนึ่งในกลุ่มนี้ เป็นนักสร้างภาพยนตร์โดยอาชีพ ประกอบกับความคิดเห็นของลูกค้ำในกลุ่มนี้ผู้เป็นคนเพศทางเลือกตามที่อ้างถึงไปแล้ว รวมทั้งมุมมองของลูกค้ำอีกท่านหนึ่งในกลุ่มเดียวกันผู้เป็นเพศชาย วัย 25 ปี ที่ระบุว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความสำคัญต่อเรื่องราวของสิทธิเสรีภาพ ขณะที่ลูกค้ำผู้เป็นหญิง วัย 24 ปี ในกลุ่มนี้ แสดงความเห็นไว้ว่า สตรี@ธรรมศาสตร์ จะเป็นจุดยืนสำคัญในเรื่อง gender และลูกค้ำผู้เป็นนิสิตหญิง วัย 22 ปี ระบุไว้ว่าเกิดการทำความเข้าใจมุมมองความหลากหลายทางเพศและบทบาททางเพศมากขึ้น กลุ่มฯ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนได้หลากหลายวิชา

การประเมินความพึงพอใจโดยกลุ่มเจ้าหน้าที่วิทยาลัยสหวิทยาการ ผู้บริหารวิทยาลัยสหวิทยาการ และผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.92, 3.71 และ 4.00 ตามลำดับ อันอยู่ในระดับมาก นับเป็นข้อบ่งชี้ที่ส่วนหนึ่งที่สำคัญในฐานะกลุ่มลูกค้าในองค์กรต้นสังกัด ลูกค้าในกลุ่มเหล่านี้ให้แนวทางเพื่อการพัฒนาปรับปรุงโครงการต่อไปให้นำพ้อใจยิ่งขึ้นตามข้อคิดเห็นเรื่องข้อต่อเกี่ยวกับสถานที่และงานเทคนิคด้านระบบการจัดฉายภาพยนตร์ รวมถึงข้อต่อด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมในวงกว้าง และระยะเวลาการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่วิทยาลัยสหวิทยาการท่านหนึ่งให้ความเห็นในทางสนับสนุน สตรี@ธรรมศาสตร์ ไว้ว่า กิจกรรมของกลุ่มฯ ย่อมประชาสัมพันธ์องค์กรได้ และยังอ้างอิงถึงการให้ความสำคัญต่อความหลากหลายทางเพศในสังคม ส่วนผู้บริหารวิทยาลัยสหวิทยาการท่านแรกระบุว่ากลุ่มฯ มีความสำคัญ โดยจะช่วยให้บุคคลได้ทราบถึงความเป็นธรรมศาสตร์, บอกสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม และได้อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ผู้บริหารวิทยาลัยสหวิทยาการอีกท่านหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่ากิจกรรมของกลุ่มฯ เป็นรูปแบบที่แปลกใหม่ในการเข้าถึงและช่วยเปิดมุมมองด้านสตรี เพศสถานะ และเพศวิถี หลักสูตรนี้หากบริหารจัดการดี มีองค์ความรู้จากการวิจัย และมีเทคนิคการถ่ายทอดสู่สังคมที่แปลกใหม่ จะกลายเป็นหลักสูตรที่สร้างผลกระทบต่อสังคม และเสริมสร้างภาพลักษณ์ของวิทยาลัยสหวิทยาการ และผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีมุมมองว่ากิจกรรมของกลุ่มฯ ส่งเสริมการมองและการคิดในประเด็นเพศสถานะในบริบททางวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ภายในและภายนอกสถาบันได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้ด้านเพศสถานะ ผู้หญิง ให้เข้ากับมิติอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม อันจะทำให้เกิดความหลากหลายและลุ่มลึกในศาสตร์ต่างๆ กลุ่ม สตรี@ธรรมศาสตร์ มีส่วนเน้นย้ำความสำคัญวิชาการด้านสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเปิดโอกาสให้ศาสตร์สมัยใหม่มีพื้นที่ และส่งเสริมภาพลักษณ์ธรรมศาสตร์ให้เด่นชัดขึ้น สตรี@ธรรมศาสตร์ เสนอประเด็นด้านเพศสถานะและผู้หญิงให้สังคมได้ขุกคิด และพยายามทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่างๆ อย่างรอบด้านและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

นับแต่ สตรี@ธรรมศาสตร์ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2559 จนถึงช่วงเวลาเขียนบทความนี้ กลุ่มกิจกรรมนี้สานสร้างความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมกับองค์กรภายนอกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ ภาควิชาสื่อสารการแสดง วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อันเป็นความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปการละคร โดยความเชื่อมโยงกับชั้นเรียนรายวิชา สด.637 การศึกษาว่าด้วยประเด็นเรื่องเพศสถานะและเพศวิถี ตามหลักสูตรของวิทยาลัยสหวิทยาการ กลุ่มกิจกรรมนี้ยังมีส่วนร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมทางสังคมกับองค์กรที่มีบทบาทพิทักษ์สิทธิและความเสมอภาคทางเพศ ได้แก่ มูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม ผลงานสำคัญที่สร้างสรรค์คือภาพยนตร์สารคดีขนาดยาวเพื่อการเผยแพร่กิจการของมูลนิธิสู่สังคม เรื่อง *มณี* (ปกครอง บุญ-หลง , 2560) โดยจัดฉายในโอกาสวันสตรีสากล 8 มีนาคม 2560 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ รวมถึงความร่วมมือกับกลุ่มโรงน้ำชา หรือ TEA (Togetherness for Equality and Action) องค์กรพัฒนาเอกชนระดับนานาชาติในการเป็นภาคีจัดกิจกรรมชุด “สตรี T-Talk” เพื่อสาธารณชน เป็นระยะเวลาสองภาคการศึกษา กิจกรรมหลักคือการเสวนาประเด็นทางสังคมว่าด้วยเรื่องเพศและสิทธิทางเพศ

กิจกรรมหนึ่งที่น่าจะมีความสำคัญและถือเป็นสิริมงคลอย่างยิ่งสำหรับ สตรี@ธรรมศาสตร์ ได้แก่การร่วมมือกับมูลนิธิพุทธสาวิกา และโครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในการจัดกิจกรรมเสวนาวิชาการเรื่อง “บทบาทสตรีต่อการรักษาและส่งเสริมพุทธศาสนาในสังคมไทย” เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2559 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กิจกรรมนี้ก่อผลด้านการทำนุบำรุงพุทธศาสนา และการแสดงความตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทและสถานะภิกษุณีไทย ต่อการดำเนินการกิจสำคัญดังกล่าว โดยการศึกษาและอ้างอิงถึงภารกิจของภิกษุณีธัมมกันทา หรือ รองศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ อดีตอาจารย์อาวุโสประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้มีคุณูปการอย่างสูงท่านหนึ่งด้านองค์ความรู้ทางศาสนา และอารยธรรมตะวันออก อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในบุคคลทรงคุณวุฒิผู้บุกเบิก ชี้นำ และมีส่วนเปิดพื้นที่ทางภูมิปัญญาโดยมิติพุทธศาสนาแก่เหล่าสตรีในสังคมไทย (กาญจนา สุทธิกุล, 2558) อันหมายรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ทางพุทธศาสนาที่วัตรทรงธรรมกัลยาณี จ.นครปฐม (ธัมมกันทา, 2559; วมัย กบิลสิงห์, 2559)

ผลการดำเนินการทั้งหลายของ สตรี@ธรรมศาสตร์ ดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องต่อประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในประเทศ อันก่อผลเชื่อมโยงในทางสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านคุณภาพการให้บริการวิชาการ รวมไปถึงประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการมุ่งสู่ความมั่นคง ยั่งยืน โดยการสร้างสรรค์กิจกรรมอย่างสืบเนื่องแก่ สตรี@ธรรมศาสตร์ ด้วยความมุ่งหวังต่อการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจทางสังคมด้านบทบาทและสถานะสตรี รวมถึงมิติความหลากหลายทางเพศ เพื่อเป็นส่วนก่อความเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาต่อสังคมไทยและสังคมโลกในด้านดังกล่าว อันเป็นการสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กองแผนงาน ฝ่ายวางแผนและบริหารศูนย์รังสิต, 2560)

ข้อค้นพบประการสำคัญในงานวิจัยนี้ได้แก่ ศักยภาพของ สตรี@ธรรมศาสตร์ กลุ่มกิจกรรมสตรีนิยมด้านการละคอนและภาพยนตร์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในฐานะตัวชี้วัดหนึ่งของวิทยาลัยสหวิทยาการ อันเป็นองค์กรต้นสังกัดตลอดจนถึงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำหรับการประเมินผลการประกันคุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence หรือ EdPEX) ฉบับปี 2558-2561 ในข่ายที่สัมพันธ์สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินตามข้อกำหนดทั้งหลายให้ครอบคลุมมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยในเบื้องต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า สตรี@ธรรมศาสตร์ คือผลผลิตเชิงบูรณาการจากงานวิจัยที่มีศักยภาพเป็นสินทรัพย์ของวิทยาลัยสหวิทยาการในฐานะสินทรัพย์ทางภูมิปัญญา อันเป็นแหล่งบ่มเพาะ สร้างสรรค์ และต่อยอดองค์ความรู้ด้านสตรีศึกษา ตามการขอคำปรึกษาจากสำนักทรัพย์สินทางปัญญาและบ่มเพาะวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กลุ่มกิจกรรมนี้มีโอกาสจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในรูปตราสัญลักษณ์ประจำกลุ่มเพื่อการดำเนินงานในอนาคตอย่างเป็นโภชนผล และผู้วิจัยดำเนินการออกแบบเครื่องหมายการค้าเพื่อการดังกล่าว

สตรี@ธรรมศาสตร์ จึงมีศักยภาพต่อการเป็นตัวชี้วัดหนึ่งของวิทยาลัยสหวิทยาการ ในข่ายที่เล็งเห็นได้ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา ว่าวิทยาลัยสหวิทยาการเป็นองค์กรที่มีมุมมองเชิงระบบ มีการนำองค์การอย่างมีวิสัยทัศน์ มุ่งหวังความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นผู้เรียน แสดงการให้ความสำคัญกับคน สร้างเสริมการเรียนรู้ระดับองค์การ การมุ่งเน้นความสำเร็จ การจัดการเพื่อนวัตกรรม การใช้ข้อมูลจริง การคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อ

สังคม การยึดถือหลักจริยธรรม รวมถึงการส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558: 81-91)

ข้อเสนอแนะสืบเนื่องจากการศึกษาวิจัยนี้เพื่อการศึกษาที่เกี่ยวข้องในอนาคต ได้แก่การออกแบบกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อการทดลองอย่างหลากหลายยิ่งขึ้น และกำหนดช่วงระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมจากที่กระทำ เพื่อผลต่อการสำรวจมุมมองความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย และการเพิ่มความถี่ในการสร้างพื้นที่ชุมชนทางศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ กิจกรรมทดลองที่ สตรี@ธรรมศาสตร์ ดำเนินการ นับเป็นกระบวนการเรียนรู้ในขอบข่ายเทียบเคียงได้กับกรณีที่เสนอในงานวิจัยของ รัชนีวรรณ ตั้งภักดี (2560) ด้านการอาศัยชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ โดยในบริบทนี้ได้แก่ชุมชนทางศิลปวัฒนธรรมด้านการละคอนและภาพยนตร์ ที่นักศึกษาที่มีบทบาทในฐานะผู้สร้างสรรค์ผลงานตามความสนใจเฉพาะตน และนำเสนอร่วมกับกลุ่มประชาชนผู้สนใจผู้ผลิตงานวัฒนธรรมด้วยตนเอง ในทางสำคัญ กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทดลองเหล่านี้ นับเป็นการเรียนรู้จากความบันเทิง ซึ่งใช้สื่อละคอนและภาพยนตร์เป็นเครื่องมือสร้างกระบวนการเรียนรู้และองค์ความรู้ (พิชญานภา ยืนยาว และณัฐวรรณ พุ่มดียิ่ง, 2560)

อนึ่ง เครือข่ายสังคมในระบบออนไลน์นับเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ที่ก่อผลอย่างดียิ่ง ในภาวะที่เอื้อให้ผู้คนในภูมิภาคต่างๆ เชื่อมโยงถึงกันแบบข้ามเขตแดนทางกายภาพ ยังผลให้กิจกรรมของ สตรี@ธรรมศาสตร์ เผยแพร่สู่สาธารณชนรวดเร็วขึ้น ผ่านการสืบค้นใน facebook ที่หน้า “สตรีแอทธรรมศาสตร์ SATREEatThammasat” และเว็บไซต์ของกลุ่มฯ คือ SATREEatThammasat.wordpress.com

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นผลงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเภทนักวิจัยรุ่นใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2559

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กองแผนงาน ฝ่ายวางแผนและบริหารศูนย์วิจัย. (2560). คู่มือข้อตกลงการปฏิบัติงานตามแผน

ยุทธศาสตร์ มธ. ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560.

เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม. เข้าถึงได้จาก https://planning.tu.ac.th/images/Download/03Strategy/180160/kpiP12_02.pdf

กาญจนา สุทธิกุล. (2558). “ธัมมกันทา...เท่านั้น.” เชียงใหม่: (ม.ป.ท.).

ปกครอง บุญ-หลง, ผู้กำกับ. (2560). มณี. [วิทยุทัศน์]. กรุงเทพฯ: สตรี@ธรรมศาสตร์ และมูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม.

ปาริชาติ จิ่งวิวัฒนาภรณ์. (2547). **ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก : กระบวนการเรียนรู้แนวทางเลือก**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ธัมมกันทา, ภิกษุณี. (2559). **ประวัติวัตรทรงธรรมกัลยาณี**. (ม.ป.ท.)

พิชญภา ยืนยาว และณัฐวรรณ พุ่มตียิ่ง. (2560). “รูปแบบการเรียนการสอนแบบบันเทิงของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.” *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย*

สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ 10, 3 (กันยายน-ธันวาคม) : 904-920.

มธ. **เปิดยุคใหม่ การศึกษาไทยแบบ Active Learning**. (ม.ป.ป.). เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม. เข้าถึงได้จาก

<https://www.tu.ac.th/oth/news2015/Data/D1430971800.pdf>

มานัสศักดิ์ ดอกไม้ และ ปกครอง บุญ-หลง, ผู้กำกับ. (2549). **ยิ้ม**. [วิทยุทัศน์]. กรุงเทพฯ: โมโน เทคโนโลยี.

รัชนิวรรณ ตั้งภักดี. (2560). “ผลของการพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อการผลิตสื่อโดยใช้

รูปแบบการสอนแบบชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบในนิสิตระดับ

ปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.”

Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์

และศิลปะ 10, 3 (กันยายน-ธันวาคม) : 123-137.

วรมัย กบิลสิงห์. (2559). **มาลัยธรรม 2**. (ม.ป.ท.).

วิสัยทัศน์/ประเด็นยุทธศาสตร์. (n.d.). เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม. เข้าถึงได้จาก

<http://www.tu.ac.th/index.php/th/326-th-th/teach/survey/105-aboutus-9#วิสัยทัศน์-พันธกิจ>

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2558).

พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558. เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม. เข้าถึงได้จาก

http://www.senate.go.th/lawdatacenter/includes/FCKeditor/upload/Image/Senate/RK/2558/rk_166.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). **เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2558-2561**. เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม. เข้าถึงได้จาก

<https://onedrive.live.com/?authkey=%21AJugj7wyssluf0U&cid=580A1DF0F121D8D8&id=580A1DF0F121D8D8%211508&parId=580A1DF0F121D8D8%21113&o=OneUp>

ASTVผู้จัดการออนไลน์. (2558). **ธรรมศาสตร์ตอบโจทย์โลกยุคใหม่ มุ่งสร้างผู้นำแห่งความยั่งยืน- iBiz – Manager Online**. เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม. เข้าถึงได้จาก

<http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9580000122880>

ภาษาต่างประเทศ

6 qualities of Thammasat graduates. (n.d.). Accessed December 12. Available from

http://www.sci.tu.ac.th/wp-content/uploads/2015/07/TU_activeLearning.pdf

Achieve gender equality and empower all women and girl examples of key business indicators. (n.d.). Accessed December 12. Available from

https://sdgcompass.org/wp-content/uploads/2016/04/Goal_5.pdf

DICE – Drama improves Lisbon key competences in education. (2010). **Making a world of difference: a DICE resource for practitioners on educational theatre and drama**. Belgrade: DICE Consortium.

Lazarus, Joan. (2012). **Signs of change: new directions in theatre education**. Bristol: Intellect.

Learn more about the SDGs – SDG compass. (n.d.). Accessed on December 12. Available from <https://sdgcompass.org/sdgs/>

Soebø, Aud Berggraf. (2011). “The relationship between the individual and the collective learning process in drama.” In **Key concepts in theatre/drama education**, Shifra Schonmann (Ed.), 23-27. Rotterdam: Sense Publishers.

Wooster, Roger. (2007). **Contemporary theatre in education**. Bristol: Intellect.